

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 530/2025
09.07.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Бофор КГД доо Лозница у стечају, чији је пуномоћник Зоран Бојић, адвокат из ..., против туженог АИК Банка, а.д. Београд, чији је пуномоћник Ненад Станковић, адвокат из ..., ради утврђења – вредност предмета спора 64.824.828,55 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4883/24 од 28.04.2025. године, у седници одржаној 09.07.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, па се **УКИДА** пресуда Привредног апелационог суда Пж бр.4883/24 од 28.04.2025. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Ваљеву П бр.137/24 од 17.06.2024. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је неосновано и да не постоји разлучно право туженог на потраживањима у износу од 64.824.828,55 динара по основу више уговора о залози потраживања наведених у овом ставу изреке. Ставом два изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 1.299.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр.4883/24 од 28.04.2025. године, укинута је пресуда Привредног суда у Ваљеву П.бр.137/24 од 17.06.2024. године. Ставом 2. изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да не постоји разлучно право туженог АИК Банке, а.д. Београд, на потраживањима у износу од 64.824.828,55 динара по основу побројаних уговора о залози потраживања. Ставом три изреке, тужена АИК Банка је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.146.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, а ставом четири, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 141.600,00 динара.

Благовременом ревизијом тужени побија правноснажну пресуду донету у другом степену из свих законом предвиђених разлога. Предлаже да се ревизија усвоји и преиначи пресуда Привредног апелационог суда тако што ће се одбити тужбени

захтев тужиоца, а туженом досудити трошкови поступка или да се другостепена пресуда укине и врати истом суду на поновно суђење. Трошкове тражи и опредељује.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је установио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у пословном односу по основу више уговора о кредиту по којима је тужени извршио своје обавезе. Ради обезбеђења потраживања из уговора о кредиту, међу странкама су закључени уговори о залози потраживања тужиоца према ЈП ЕПС Београд. У моменту подношења захтева за упис заложних права на потраживањима иста су постојала. У моменту отварања стечајног поступка над тужиоцем, тужени је имао потраживање према тужиоцу у износу од 109.720.264,52 динара, од чега је у стечају признато потраживање са статусом разлучног повериоца за износ од 40.657.688,09 динара, услед постојања хипотеке на непокретностима стечајног дужника. Потраживање од 64.824.828,55 динара које се састоји од главног дуга у износу од 62.147.816,01 динар, камате у износу од 2.534.447,78 динара и трошкова у износу од 142.574,76 динара, признато је туженом као стечајно потраживање. Уговори о залози потраживања су уписани у регистар заложног права на покретним стварима и правима решењима Агенције за привредне регистре.

Првостепени суд закључује да у моменту отварања поступка стечаја над тужиоцем, дана 23.08.2021. године, није постојало потраживање тужиоца према ЈП „Електропривреда Србије“, Огранак ТЕ – КО Костолац и то зато што је ова потраживања тужилац наплатио пре отварања стечајног поступка, а новчана средства нису затечена на рачуну стечајног дужника. Из наведених разлога, усваја захтев тужиоца и утврђује да тужени за предметно потраживање није разлучни поверилац, јер му сагласно члану 49. Закона о стечају ово право није могло бити признато као разлучно, већ само као стечајно потраживање.

Другостепени суд прихвата разлоге првостепеног суда. Образлаже да је заложни поверилац и разлучни поверилац само онда када се заложена ствар налази у стечајној маси. С обзиром да су у конкретном случају предмет залога потраживања тужиоца према ЈП ЕПС, да су иста исплаћена тужиоцу пре отварања стечајног поступка, сматра да ова потраживања не представљају део стечајне масе, да нису у имовини стечајног дужника и да стога тужени нема на истима разлучно право. Према ставу другостепеног суда без утицаја је да ли је испуњење zaloженог потраживања извршено супротно Закону о заложном праву на покретним стварима и правима уписаним у регистру, већ су испуњењем иста престала, не представљају део стечајне масе, а самим тим ни тужени не може имати разлучно право.

Врховни суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право због чега чињенично стање није потпуно утврђено.

Врховни суд прихвата становиште нижестепених судова да имовину једног лица чине ствари и права, па и потраживања и да се то односи и на стечајног дужника као правно лице. Прихвата и став да је претпоставка постојања разлучног права повериоца стечајног дужника да су ствар или потраживање који су предмет залога део стечајне масе, а чланом 101. Закона о стечају је прописано да је стечајна маса целокупна имовина стечајног дужника у земљи и иностранству на дан отварања стечајног

поступка као и имовина коју стечајни дужник стекне током стечајног поступка. Из ове одредбе следи да је релевантан дан за утврђење шта чини стечајну масу, односно да ли заложено потраживање представља део стечајне масе, јесте дан отварања стечајног поступка.

То произлази и из одредбе члана 49. Закона о стечају који прописује да су разлучни повериоци повериоци који имају заложно право, законско право задржавања и право намирења на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и имају право на првенствено намирење из средстава остварених предајом имовине, односно наплатом потраживања на којој су стекли то право.

Међутим, супротно становишту нижестепених судова, Врховни суд налази да је за одлуку у овој правној ствари, одлуку о постојању или непостојању разлучног права туженог, битна чињеница да ли су потраживања која су била предмет уговора о залози постојала у моменту отварања стечајног поступка као део имовине стечајног дужника, а да то зависи од тога да ли су испуњена на законити начин.

Наиме, чланом 295. ЗОО је прописано да обавеза престаје кад се испуни, као и другим законом у одређеним случајевима. Дакле, испуњење представља један од начина престанка обавезе, односно потраживања.

Да би испуњење довело до престанка обавезе, међутим, морају бити испуњени услови прописани овим законом. Закон о облигационим односима садржи правила о томе ко може испунити обавезу, о томе коме се обавеза извршава, као и шта је предмет испуњења.

Према члану 296. став 1. овог закона, обавезу може испунити не само дужник него и треће лице. У вези са тим постоје и друга допунска правила. Чланом 305. став 1. истог закона је прописано да испуњење мора бити извршено повериоцу или лицу одређеном законом, судском одлуком, уговором између повериоца и дужника или од стране самог повериоца. Из те одредбе произлази да само испуњење извршено означеним лицима доводи до престанка обавезе, као што се према члану 307. закона, испуњење мора састојати у извршењу онога што чини садржину обавезе, па нити је дужник може испунити нечим другим, нити поверилац може захтевати нешто друго. Правно дејство испуњења престанком обавезе наступа само уколико је испуњење извршено од стране лица које је за то овлашћено, лицу које је за то овлашћено и испуњењем обавезе како она гласи.

Када је предмет залоге потраживање, релевантне су и одредбе Закона о заложном праву на стварима и правима уписаним у регистар. Чланом 11. овог закона је прописано да док не буде писмено обавештен о настанку заложног права, дужник заложног потраживања може испуњавати своју обавезу залогодавцу. Према ставу 2. овог члана, о залози потраживања из става 1. члана, дужника могу обавестити залогодавац или заложни поверилац. Сходно ставу 3. истог члана, од дана достављања обавештења о постојању заложног права, дужник заложног потраживања може испунити дуг само заложном повериоцу, а не и залогодавцу, осим ако је заложни поверилац дао друкчија упутства. Тиме је посебним законом одређено коме се сходно члану 305. став 1. ЗОО врши испуњење: пре пријема писаног обавештења може се извршити и повериоцу-залогодавцу, а после тога само заложном повериоцу, а

евентуално другом лицу ако је заложни поверилац тако одредио својим изричитим упутством.

У конкретном случају одлука о (не)постојању разлучног права туженог зависи од тога да ли је потраживање у моменту отварања стечаја било део имовине тужиоца као стечајног дужника, а то зависи од тога да ли је исто испуњено на законом прописани начин. Законитост испуњења зависи од тога да ли је и када тужиочев дужник писмено обавештен о настанку заложног права, јер, по закону, док не буде писмено обавештен о настанку заложног права он може испунити обавезу залогодавцу. Уколико је дужник писмено обавештен о настанку заложног права пре исплате извршене тужиоцу, такво испуњење није пуноважно, нема правно дејство и не доводи до престанка заложених потраживања пре отварања стечаја. Последишно, она су део стечајне масе, па тужени као заложни поверилац има и статус разлучног повериоца. Ове чињенице нису утврђене од стране нижестепених судова, због погрешног става у погледу дејства испуњења извршеног у складу односно супротно закону, па ће у поновном поступку ове чињенице бити расправљене.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду наводе из овог решења, па ће након расправљања битних чињеница донети нову одлуку о тужбеном захтеву и трошковима спора.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић